

4. Korotka istoriia Chekhii i Slovachchyny. Za redaktsiieiu profesora P. S. Fedorchaka. – Ivano-Frankivsk; Vydavnytstvo «Plai» Prykarpatskoho universytetu im. Vasyliia Stefanyka; TzOV «Halytska drukarnia», 1999. – 170 s.
5. Motruk S. M. Z istoriï dysydentskoho rukhu v Chekhoslovachchyni (70–ti – seredyna 80–kh rr.) / S. M. Motruk // Pytannia novoi i novitnoi istorii. – K. : Kyïv. un-t, 1996. – S. 66–75.
6. Prykhodko V. O. «Nizhna revoliutsiia» v Chekhoslovachchyni ta formuvannia novoi vnutrishnoi i zovnishnoi polityky kraïny / V. O. Prykhodko Natsionalnyï in-t stratehichnykh doslidzhen Ukraïny. Zakarpatskyï filial. – Uzhhorod, 1999. – 95 s.
7. Slesarenko A. Rozvytok hromadianskykh initsiatyv u Chekhoslovachchyni naperedodni lystopada 1989 r. / A. Slesarenko // Slovianskyï visnyk / Rivnenskyï in-t slovianoznavstva Kyïvskoho slavistychnoho un-tu – Rivnenskyï derzhavnyï humanitarnyï un-t. – Rivne, 2004. – Vyp. 3. Seriia «Istorychni nauky». – S. 156–166.
8. Pavlenko S. Transformatsiia zovnishnoi polityky Cheskoi respubliky na mezhi XX XI st. / S. Pavlenko – [Elektronnyï resurs]. – Rezhym dostupu: http://papers.univ.kiev.ua/1/istorija/articles/motruk-s-transformation-of-foreign-policy-of-czech-republic-on-border-of_15363.pdf
9. Pavlyshyn L. Dosvid intehtatsii Cheskoi Respubliki do Yevropeiskoho soiuzu (1993–2004 rr.) / L. Pavlyshyn – [Elektronnyï resurs]. – Rezhym dostupu: http://history.org.ua/JournALL/mo/mo_2013_22/12.pdf
10. Rzhhehorzhikova L. Khto takyi Vatslav Havel / L. Rzhhehorzhikova – [Elektronnyï resurs]. – Rezhym dostupu: <https://life.pravda.com.ua/columns/2016/06/15/213987/>
11. Vatslav Havel – dramaturh, dyssyident, prezydent – [Elektronnyï resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.dw.com/ru/vatslav-havel-dramaturh-dyssyident-prezydent/a-751604>
12. Konstytutsiia Cheskoi respubliky – [Elektronnyï resurs]. – Rezhym dostupu: https://legalns.com/download/books/cons/czech_republic.pdf

This article analyzed all aspects of the activity of President Vaclav Havel, the experience of the formation of a new state, the formation of its foreign policy, the establishment of an independent policy, the vectors of its activity in the international political arena. How directly the head of state affects on the formation of the position and strategy of the state in the international political environment. Particular attention is paid to the study of his political career as the last president of Czechoslovakia and the first president of the Czech state.

Key words: the Czech Republic, foreign policy strategy, Vaclav Havel, political leader, president, foreign policy, diplomatic relations.

УДК 004.744

ББК 62

Тетяна Морикім

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Доводиться ключова роль засобів масової інформації у функціонуванні громадянського суспільства. Акцентується увага на ролі соціальних медіа у становленні громадянського суспільства в умовах інформаційно-комунікаційної революції. Підкреслюється значення нових можливостей відтворення образу, звуку, тексту завдяки електронним технологіям. Наголошується на громадському контролі за владою як функції соціальних медіа.

Ключові слова : громадянське суспільство, інформаційні технології, соціальні мережі, технологія комунікації, мережеве суспільство.

Виклад основного матеріалу. Метою статті є проаналізувати та дослідити вплив соціальних мереж на громадську думку. Визначити плюси та мінуси інтернет-мережі як популярного носія інформації.

Громадянське суспільство в сучасній Україні характеризується активним розвитком його інститутів (різноманітних об'єднань громадян, засобів масової інформації) та підвищенням громадської активності населення.

Важливим чинником у формуванні громадянського суспільства є забезпечення права на вільне самовираження (ч.1 ст.34 Конституції України) та права кожного на

інформацію(ч.2 ст.34 Конституції України). Провідну роль в такому забезпеченні відіграють ЗМІ. Очевидно, що реалізація прав і свобод неможлива без вільного поширення інформації. Ця думка підтверджується, зокрема, Декларацією свободи висловлювань та інформації, що була прийнята Комітетом міністрів ради Європи у 1982 р. У ній наголошено, що свобода інформації є умовою гармонійного розвитку соціальних і культурних груп, націй і міжнародного співтовариства. Потрібно мати на увазі, що право на інформацію у сучасному контексті та розумінні інформації виникло з появою та бурхливим розвитком у другій половині XX століття нових наукових дисциплін — кібернетики та інформатики, а його актуальність і сучасність обумовлені розвитком інформаційного суспільства. Сьогодні вже мало кого можна здивувати таким терміном, як електронна демократія та інформаційне суспільство. Відкритим є питання, в який момент суспільство можна вважати сформованим як громадянське і коли починається його поступове переродження у інформаційне. Надзвичайно важливу роль у цьому процесі відіграють соціальні мережі.

Інформаційні технології сучасності сприяють зростанню соціальної активності членів суспільства. Ця активність виражається сьогодні в реалізації можливостей для самовираження, для обміну соціальним досвідом, для діяльності, спрямованої на особисте вдосконалення і прогресивний розвиток суспільства. При цьому в останні роки з розвитком інформаційних технологій, загальносуспільної системи соціальних інформаційних комунікацій в Україні ми спостерігаємо характерний також і для інших країн світу процес самоорганізації вітчизняного інформаційного простору в напрямі формування системи соціальних інформаційних мереж.

У ході свого розвитку соціальні мережі збагачуються новими можливостями для задоволення запитів користувачів. Можна погодитись із думкою дослідників про те, що основними причинами нинішньої привабливості соціальних мереж на сьогодні є:

- отримання інформації-підтримки від інших членів соціальної мережі;
- верифікація ідей через участь у соціальній взаємодії;
- соціальна вигода від контактів (причетність, самоідентифікація, соціальне ототожнення, соціальне сприйняття тощо);
- рекреація (відпочинок).

На даному етапі розвитку, очевидно, соціальні мережі можна розглядати як технологічні комплекси організації і управління обмінами електронною інформацією між суб'єктами соціальних відносин, призначені для забезпечення горизонтального спілкування зацікавлених у ньому абонентів, об'єднаних спільними інтересами, інформаційними потребами та навиками спілкування.

Таке формулювання дає уявлення про соціальні мережі як про:

- організовані і опосередковано керовані інструменти спілкування на основі використання електронних інформаційних технологій (інтернету);
- мережі соціального спілкування саме одновимірних за характеристиками суб'єктів, тобто, спілкування на горизонтальних рівнях організації;
- інформаційні технологічні комплекси, що об'єднують абонентів зі спільними інтересами і потребами та відповідною технічною підготовкою, що на сьогодні вже розширює учасників інформаційних обмінів.

Соціальні інтернет мережі поступово стають важливим інструментом громадянського суспільства, засобами масової інформації з найбільш вираженим на сьогодні ступенем незалежності, що обслуговують громадські інтереси та потреби, формують громадську думку з питань:

- політичних прав громадян;
- розвитку ідейно-політичної діяльності політичних партій та рухів;
- підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування;

- оперативного суспільного інформування з актуальних проблем сучасності та ін.

З позиції сьогодення розвиток мереж обіцяє нові якісні трансформації. Спеціалісти прогнозують, що процес розвитку соцмереж трансформується в нові проекти нішеві, створені під запити окремих груп користувачів та їх специфічні потреби. В соціальні мережі вбудовуються технології комунікації.

Розгляд проблем, пов'язаних із особливостями, змістом, тенденціями розвитку соціальних мереж як важливої складової інформаційних комунікацій сучасності, ув'язується фактично із проблемою розгляду всієї інформаційної системи сучасного суспільства і є важливим базовим елементом для з'ясування її сучасного потенціалу і, що найважливіше в наш динамічний час, уявлень про особливості її використання в інтересах інноваційного розвитку суспільства. Важливим при цьому є їх значення у розбудові вітчизняного комунікативного простору, соціальне й науково-освітнє значення, а також дослідження проблем організації безпеки вітчизняного інформаційного простору в контексті нових викликів, пов'язаних із розвитком мережевих інформаційних технологій

Аналіз вже існуючого суспільного досвіду свідчить, що соціальні мережі, з наявним ресурсом соціальної довіри, обумовленої слабкою присутністю на даному етапі розвитку в їх інформаційних впливах державних органів та традиційних політичних сил, вже досить успішно використовуються для просування власних інтересів не лише сферою бізнесу, але й іншими суб'єктами впливу для введення в суспільний обіг тенденційної, або ж просто шкідливої для об'єкта впливу інформації. У зв'язку з цим розвиваються спеціальні технології, що підвищують ефективність інформаційних каналів, посилюють маніпулятивні впливи на аудиторію користувачів. При цьому формується чітка диференціація об'єктів впливу та охоплення масштабних аудиторій, зменшується здатність об'єктів впливу блокувати інформацію, організовувати протидію небажаний інформації в мережі і т. п. Таким чином, із вдосконаленням електронних інформаційних технологій у суспільства виникли нові можливості для поступу на інноваційній основі і в той же час - серйозні проблеми, пов'язані з необхідністю забезпечення свого розвитку від нових інформаційних загроз, що не знають географічних меж і кордонів. Однак, як свідчить наявний уже досвід, ті ж самі технології в поєднанні з мобілізацією правових та організаційних заходів дають можливість нейтралізації шкідливої для суспільного розвитку інформації і, в той же час, розширюють можливості для розвитку творчого потенціалу суспільства – найважливішої складової сучасного розвитку. Протягом останніх років набуває розвитку цільове призначення мереж з використанням специфічних маніпулятивних технологій. У принципі дані технології можуть бути використані в будь-якій сфері суспільного життя. Для прикладу можна розглянути можливості застосування їх в торгівлі. З допомогою соціальних мереж стало можливим використання нових способів просування товарів та ідей. Для цього спеціальні люди реєструються в групах і співтовариствах, завойовують там авторитет і поступово просувають свої ідеї серед членів груп. Від успіху цієї роботи залежить, чи буде нова марка товару популярна в массах.

Онлайнові соціальні мережі перетворилися на один із каналів соціалізації особистості у глобальному інформаційному суспільстві; вони є новітнім інструментом соціально-політичної дії. Інформаційна технологізація соціального життя породила якісно нову концепцію громадянського суспільства. Мережеве суспільство є свого роду новим типом громадянського суспільства третього тисячоліття, породженого інформаційно-комунікаційною революцією. Інформація персоніфікує владу, а

громадянське суспільство є суспільством "громадської думки", формування й вираження якої перетворюється у засіб завоювання й утримання влади. Формується принципово новий тип політичного спілкування; громадянські ініціативи людей перетворюються на каталізатор діалогу у системі "громадянин – громада – влада". На мою думку, соціальні медіа вже сьогодні є важливим інструментом сприяння становленню і розвитку громадянського суспільства (публічні дебати, вільний обмін думками і под.), інструментом мобілізації спільноти для колективних, суспільно значущих дій. Їх можливості як платформи консолідації розрізнених соціальних груп і громадян залежать від широти охоплення ними населення. Завдяки соціальним медіа громадяни отримують ще одну форму захисту й реалізації власних потреб, контролю влади, що у підсумку створює гарантії для функціонування правової держави, формується новий рівень соціокультурної реальності.

Таким чином, з удосконаленням електронних інформаційних технологій у суспільства виникли нові можливості для поступу на інноваційній основі та водночас – серйозні проблеми, пов'язані з необхідністю забезпечення свого розвитку від нових інформаційних загроз, що не знають географічних меж і кордонів. Однак, як доводить уже наявний досвід, ті ж самі технології в поєднанні з мобілізацією правових та організаційних заходів дають можливість нейтралізації шкідливої для суспільного розвитку інформації та розширюють можливості для розвитку творчого потенціалу суспільства – найважливішої складової сучасного розвитку.

1. Иноземцев В. Л. Постиндустриальное общество как теоретическая конструкция и формирующаяся реальность // Социально-экономические проблемы информационного общества / под ред. Л. Г. Мельника. – Сумы : ИТД «Универсальная книга». – 2005. – С. 120–148;
2. Додонов О. Г. Інформаційна політика в Україні: стратегія розвитку /О. Г. Додонов, О. В. Литвиненко, В. В. Жигалюк [та ін.] // Стратегії розвитку України: теорія і практика / за ред. О. С. Власюка. – К. : НІСД, 2002. – С. 613.
3. Тенденції впливу глобального інформаційного середовища на соціо-культурну сферу України / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ;НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – С. 58;
- 4.Макаренко Є. А. Міжнародні інформаційні відносини : монографія / Є. А. Макаренко. – К. : Наша культура і наука, 2002.
5. Бутузов В. М. Протидія комп'ютерній злочинності в Україні / В. М. Бутузов. – К. : КИТ, 2010.
6. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 9 січ. 2007 р. № 537-V // Відом. Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102;
- 7.Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 8 липня 2009 року № 514/2009[Електронний ресурс] // Офіційне інтернет-представництво Президента України– Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/stateauthority/authofstate/prezidlist/prezidentadmin>. – Назва з екрана.
8. Словник іншомовних слів: 23 тис. слів та термінологічних сполучень / уклад. Л. О. Пустовіт [та ін.] (Б-ка держслужбовця. Держ. мова і діловодство). –К. : Довіра, 2000. – С. 840.
9. Словник термінів з кібербезпеки / за заг. ред. О. В. Копана, Є. Д. Скули-ша. – К. : ВБ «Аванпост – Прим.» – 2012 – С. 70.
10. Краткий словарь по философии / под общ. ред. И. В. Блауберга,И. К. Пантина. – 4-е изд. – М. : Политиздат, 1982. – С. 304.
11. Советский энциклопедический словарь / гл. ред. А. М. Прохоров. – 4-е изд. – М. : Сов. Энциклопедия, 1986. – С. 1215.
12. Афанасьев В. Г. Социальная информация и управление обществом /В. Г. Афанасьев. – М. : Политиздат, 1975. – С. 39.

References

1. Ynozemtsev V. L. Postindustrialnoe obshchestvo kak teoreticheskaia konstruktsiya y formyruyushchaya realnost // Sotsyalno-ekonomicheskiye problemy ynformatsyonnoho obshchestva / pod red. L. H. Melnyka. – Sумы : YTD «Unyversalnaia knyha». – 2005. – S. 120–148;
2. Dodonov O. H. Informatsiina polityka v Ukraini: stratehiia rozvytku /O. H. Dodonov, O. V. Lytvynenko, V. V. Zhyhaliuk [ta in.] // Stratehii rozvytku Ukrainy: teoriia i praktyka / za red. O. S. Vlasiuka. – K. : NISD, 2002. – S. 613.

3. Tendentsii vplyvu hlobalnoho informatsiinoho seredovyshcha na sotsio-kulturnu sferu Ukrainy / [O. S. Onyshchenko, V. M. Horovyi, V. I. Popyk ta in.] ;NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. – K., 2013. – S. 58;
4. Makarenko Ye. A. Mizhnarodni informatsiini vidnosyny : monohrafiia / Ye. A. Makarenko. – K. : Nasha kultura i nauka, 2002.
5. Butuzov V. M. Protydiia kompiuternii zlochynnosti v Ukraini / V. M. Butuzov. – K. : KYT, 2010.
6. Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky : Zakon Ukrainy vid 9 sich. 2007 r. № 537-V // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2007. – № 12. – St. 102;
7. Doktryna informatsiinoi bezpeky Ukrainy, zatverdzhena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 8 lypnia 2009 roku № 514/2009 [Elektronnyi resurs] // Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy– Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/stateauthority/authofstate/prezidlist/prezidentadmin>. – Nazva z ekrana.
8. Slovnnyk inshomovnykh sliv: 23 tys. sliv ta terminolohichnykh spoluchen / uklad. L. O. Pustovit [ta in.] (B-ka derzhsluzhbovtisia. Derzh. mova i dilovodstvo). – K. : Dovira, 2000. – S. 840.
9. Slovnnyk terminiv z kiberbezpeky / za zah. red. O. V. Kopana, Ye. D. Skuly-sha. – K. : VB «Avanpost – Prym.» – 2012 – S. 70.
10. Kratkyi slovar po fylosofyy / pod obshch. red. Y. V. Blauberha, Y. K. Pantyna. – 4-e yzd. – M. : Polytyzdat, 1982. – S. 304.
11. Sovetskyi entsyklopedycheskyi slovar / hl. red. A. M. Prokhorov. – 4-e yzd. – M. : Sov. Entsyklopedyia, 1986. – S. 1215.
10. Afanasev V. H. Sotsyalnaia ynformatsyia y upravlenye obshchestvom /V. H. Afanasev. – M. : Polytyzdat, 1975. – S. 39.

There is a key role of mass medias in functioning of civil society. Attention is accented on the role of social medias in becoming of civil society in the conditions of of informatively-communication revolution. The value of new possibilities of recreation of character, sound, text is underlined due to electronic technologies. It is marked on a public inspection after power as functions of social medias.

Keywords : *are civil society, information technologies, social networks, technology of communication, network society.*

УДК 352:352.25

ББК 66.3

Василь Мельничук

РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПРИКАРПАТТЯ У НАПРЯМКУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ (ПОКУТСЬКИЙ ВИМІР)

Ця стаття присвячена реформуванню місцевого самоврядування в Україні та на Прикарпатті на сучасному етапі. У публікації проаналізовано актуальні проблеми розвитку місцевого самоврядування, його утвердження та майбутні перспективи, також розглянуто стан добровільного об'єднання територіальних громад Прикарпаття

Ключові слова: *місцеве самоврядування, децентралізація, перспективний план, територіальна організація влади, об'єднана територіальна громада, Прикарпаття*

На сучасному етапі розбудови української держави як демократичної, соціально орієнтованої, правової з урахуванням глобальних змін, які відбулися та відбуваються останнім часом, розвиток місцевого самоврядування є одним із визначальних напрямів державотворення та побудови громадянського суспільства. Революція Гідності ствердила європейський вектор розвитку нашої країни, в тому числі і реальне впровадження Європейської хартії місцевого самоврядування, що забезпечить високий рівень життя в громадах та регіонах через місцевий економічний та регіональний розвиток.

Становлення місцевого самоврядування в новітній Україні має свої етапи, і, на жаль, не є послідовним. Воно проходило на фоні перманентних змін у системі